

**Sygn. akt VI Cz 1072/16**

## POSTANOWIENIE

Dnia 18.08. 2016 r.

Sąd Okręgowy w Częstochowie VI Wydział Cywilny Odwoławczy

w składzie następującym:

**Przewodniczący: SSO Halina Garus**

**Sędziowie: SSO Leszek Mazur**

**SSO Henryka Szwyngel ( spr )**

po rozpoznaniu na posiedzeniu niejawnym w dniu 18.08. 2016 r.

sprawy egzekucyjnej wierzyciela (...) Spółki Jawnej w S.

z udziałem dłużnika Wojewódzkiego Szpitala (...) im. (...) w C.

skarga dłużnika na czynność Komornika Sądowego przy Sądzie Rejonowym w Bydgoszczy S. J. w sprawie o sygn. akt Km 215/16

na skutek zażaleń: dłużnika Wojewódzkiego Szpitala (...) im. (...) w C. oraz Komornika Sądowego przy Sądzie Rejonowym w Bydgoszczy S. J.

od postanowienia Sądu Rejonowego w Częstochowie z dnia 14 kwietnia 2016r.

sygn. akt XV Co 522/16

**postanawia: oddalić oba zażalenia .**

**Sygn. akt VI Cz 1072/16**

## UZASADNIENIE

Postanowieniem z 14 kwietnia 2016 roku Sąd Rejonowy w Częstochowie zmienił punkt 2 postanowienia Komornika Sądowego przy Sądzie Rejonowym w Bydgoszczy S. J. w sprawie o sygn. akt Km 215/16 z dnia 2 marca 2016 roku w ten sposób, że uchylił ustalony przez Komornika podatek VAT w kwocie 76,09 zł. Jednocześnie w pkt 2 odstąpił od obciążania wierzyciela (...). j. kosztami postępowania wywołanego wniesieniem skargi.

W ocenie sądu w obowiązującym porządku prawnym nie istnieje żądana podstawa do tego, aby komornik był uprawniony doliczać podatek VAT do opłat egzekucyjnych. W sytuacjach, kiedy ustawodawca chce, aby do opłaty należnej podatnikowi podatku od towarów i usług (VAT) doliczany był ten podatek, to wskazuje to w sposób wyraźny. Takiego wskazania nie zawiera ustawa z dnia 29 sierpnia 1997 r. o komornikach sądowych i egzekucji. W przedmiotowej sprawie wierzyciel nie przyczynił się do powiększenia kosztów postępowania egzekucyjnego w związku z czym o kosztach orzekł sąd na podstawie art. 102 kpc.

Zażalenie dłużnika Wojewódzkiego Szpitala (...) zaskarżyło postanowienie w zakresie pkt. 2 zarzucając naruszenie art. 102 k.p.c. poprzez odstąpienie od obciążania wierzyciela kosztami postępowania.

W konkluzji dłużnik wniósł o zmianę zaskarżonego postanowienia i zasądzenie od wierzyciela na rzecz dłużnika kosztów postępowania wywołanego wniesieniem skargi oraz zasądzenie od wierzyciela na rzecz dłużnika kosztów postępowania zażaleniowego, według norm przepisanych.

Zażalenie Komornika Sądowego przy Sądzie Rejonowym w Bydgoszczy S. J. wniosło o uchylenie zaskarżonego postanowienia w punkcie 1 zarzucając, że sąd pierwszej instancji:

- orzekł mimo niedopuszczalności drogi sądowej;
- nieadekwatnie przywołuje uchwałę Sądu Najwyższego o sygn. III CZP 37/11;
- nie dokonał poprawnej wykładni przepisów art. 49 ukse;
- nie odniósł się do argumentu komornika dotyczącego art. 63 ukse w odniesieniu do podatku VAT;
- opiera swoją decyzję jedynie na poradniku o naliczaniu podatku VAT w formie broszury;
- pominął kluczową zasadę podatku VAT tj. zasadę neutralności tegoż podatku;
- nie wziął pod uwagę ustawy o podatku od towarów i usług, w szczególności art. 29a

Oba zażalenia nie zasługują na uwzględnienie.

W swojej praktyce orzeczniczej sądy powszechne wielokrotnie wypowiadały się w kwestiach podatkowych stanowiących element w rozstrzyganych sprawach takich jak w przypadku ustalania wynagrodzenia biegłych, kuratorów, adwokatów i radców prawnych zastępujących strony z urzędu syndyków czy kuratorów i to dotyczy sądów wszystkich instancji. W niniejszej sprawie stanowisko Sądu Rejonowego należy uznać za trafne. Przesądza o nim aktualna treść art. 49 ustawy z dnia 29.08.1997 r. o komornikach sądowych i egzekucji, która pozwala uznać opłatę egzekucyjną za świadczenie brutto, tzn. zawierające już naliczony podatek VAT, ze względu na brak jednoznacznego stwierdzenia przewidującego doliczanie kwoty podatku do ustalonej opłaty. Trybunał Konstytucyjny wielokrotnie zajmował się kwestią oceny charakteru opłaty egzekucyjnej uznając jednoznacznie, że opłata egzekucyjna jest świadczeniem publicznoprawnym i jako taka jest zaliczana do danin publicznych – (np. wyrok TK z 30 kwietnia 2012 r., sygn. SK 4/10, i wyrok z 26 lutego 2013 roku w sprawie SK12/11 ). W tym ostatnim wyroku Trybunał Konstytucyjny przypomniał, że art. 64 Konstytucji stanowi adekwatny wzorzec do oceny przepisów z dziedziny prawa daniowego. Nałożenie opartego na art. 84 Konstytucji obowiązku świadczeń publicznych oznacza ingerencję w prawo dysponowania środkami pieniężnymi należącymi do majątku osoby obciążonej tym obowiązkiem. Trybunał Konstytucyjny wielokrotnie podkreślał, że przepisy regulujące problematykę danin publicznych muszą być zgodne z całokształtem obowiązujących norm i zasad konstytucyjnych oraz nie mogą prowadzić do naruszenia wartości objętych ochroną konstytucyjną, w tym własności i innych praw majątkowych (zob. wyroki TK z: 11 grudnia 2001 r., sygn. SK 16/00, OTK ZU nr 8/2001, poz. 257; 7 czerwca 1999 r., sygn. K 18/98, OTK ZU nr 5/1999, poz. 95; 5 stycznia 1999 r., sygn. K 27/98, OTK ZU nr 1/1999, poz. 1; 25 listopada 1997 r., sygn. K 26/97, OTK ZU nr 5-6/1997, poz. 64). Komornik sądowy jest monokratycznym, państwowym organem egzekucyjnym, który na zasadzie wyłączności wykonuje czynności egzekucyjne w sprawach cywilnych. Został ustawowo wyposażony w kompetencje władcze, z możliwością wykorzystania pozostających w monopolu państwa środków przymusu (zob. wyrok TK o sygn. SK 4/10). Jest powoływany przez Ministra Sprawiedliwości (art. 11 ust. 1 ustawy o komornikach); symbolicznym wyrazem publicznoprawnego statusu komornika jest prawo do używania pieczęci urzędowej z godłem państwa (art. 4 ustawy o komornikach). Komornik jest organizacyjnie i funkcjonalnie powiązany z organami sądowymi – działa przy sądzie rejonowym oraz podlega nadzorowi prezesa tego sądu (art. 3 ustawy o komornikach). Ponadto jest funkcjonariuszem publicznym, któremu ustawa powierza realizację określonych zadań państwa, m.in. w zakresie wykonywania orzeczeń sądowych. Forma i sposób realizacji tych zadań uregulowane są w normach o charakterze publicznoprawnym. Wobec tego komornik działa jako organ pozostający wobec stron postępowania egzekucyjnego w stosunku nadrzędności, a nie równorzędności. Tym samym nie wchodzi z uczestnikami tego postępowania w stosunki

zobowiązaniowe (cywilnoprawne), a stosunek zachodzący w postępowaniu egzekucyjnym pomiędzy wierzycielem, na którego wniosek wszczęto to postępowanie, a komornikiem, który je prowadzi jako organ egzekucyjny, jest stosunkiem o charakterze publicznoprawnym. Stanowisko takie zajęł także SN w uchwale z 22 października 2002 r., sygn. akt III CZP 65/02.,. Charakter prawny opłaty egzekucyjnej był przedmiotem pogłębionej analizy w wyroku o i sygn. SK 4/10. Najważniejsze ustalenia w nim obejmują stwierdzenie, że opłata egzekucyjna jest świadczeniem publicznoprawnym, uiszczanym przymusowo z tytułu prowadzonej w konkretnej sprawie egzekucji. Komornik nie może odstąpić od jej pobrania ani też umówić się co do jej wysokości w konkretnej sprawie. Jako świadczenie publicznoprawne, opłata egzekucyjna jest zaliczana do danin publicznych. W doktrynie prawa finansowego wskazuje się, że opłata publiczna jest odpłatnym świadczeniem pieniężnym ponoszonym przymusowo. Jest związana ze świadczeniem wzajemnym ze strony podmiotu publicznego. Co do zasady opłatę egzekucyjną uiszcza dłużnik, ponieważ egzekucja komornicza jest spowodowana odmową wykonania ciążących na nim obowiązków. Opłata egzekucyjna stanowi obciążenie finansowe dla dłużnika, w zależności od woli ustawodawcy w wysokości stałej lub stosunkowej do wartości egzekwowanego świadczenia. Z jednej strony jest ona swoistym wynagrodzeniem za prowadzenie egzekucji, z drugiej natomiast pełni funkcję prewencyjną, aby dłużnik miał świadomość, że brak dobrowolnego wykonania tytułu egzekucyjnego wiąże się dodatkowo, poza przymusowym spełnieniem orzeczonego świadczenia, z kosztami postępowania egzekucyjnego. Jednocześnie Trybunał Konstytucyjny w wyroku o sygn. SK 4/10 podkreślił, że opłata egzekucyjna nie może być traktowana jako cena za czynności komornika. Problem porównywania opłat publicznoprawnych do cen za usługi jest zagadnieniem kontrowersyjnym w nauce prawa. Wysokość opłat publicznoprawnych jest kalkulowana w różnorodny sposób w zależności od rodzaju opłaty. Kryterium ustalania wysokości opłaty publicznoprawnej nie jest co do zasady wartość konkretnych czynności czy świadczeń, które podlegają opłacie. W pewnych okolicznościach opłaty mogą być niższe niż wartość uzyskanego świadczenia. Możliwa jest również sytuacja odwrotna, gdy opłata przewyższa koszt świadczeń. Można zatem stwierdzić, że opłata egzekucyjna ma charakter mieszany. Z jednej strony ma wszelkie cechy opłat publicznych, z drugiej jednak ustawodawca zdecydował o powiązaniu jej wysokości z okolicznościami konkretnej sprawy, w której zostaje ustalona przez komornika. W tym kontekście w wyroku o sygn. SK 44/09 Trybunał Konstytucyjny stwierdził, że normatywne uregulowanie wysokości opłat opiera się na założeniach szacunkowych. Ustawa o komornikach nie zakłada, że każde postępowanie egzekucyjne musi przynosić komornikowi zysk. Nie gwarantuje nawet zbilansowania się wpływów i wydatków w każdym jednostkowym wypadku (zob. wyrok TK z 3 grudnia 2003 r., sygn. K 5/02, OTK ZU nr 9/ (...), poz. 98). Jak stwierdził Trybunał w wyroku z 14 maja 2009 r. o sygn. K 21/08. (OTK ZU nr 5/ (...), poz. 67), pogląd, że opłaty egzekucyjne ustalane są w sposób niezwiązany z rzeczywistymi kosztami konkretnego postępowania egzekucyjnego i mają charakter daniny publicznoprawnej, zachowuje aktualność. Z mocy art. 84 Konstytucji każdy jest obowiązany do ponoszenia ciężarów i świadczeń publicznych, w tym podatków, określonych w ustawie. Zatem obowiązek uiszczania wyższych danin publicznych w tym opłat egzekucyjnych nie może wynikać z aktów prawnych niższego rzędu czy też interpretacji organów podatkowych.

Powyższe względy czynią zażalenie Komornika bezzasadnym.

Nieuzasadnionym jest również zażalenie dłużnika kwestionujące zastosowanie przepisu art. 102 kpc. Argumenty jakie przytacza sąd pierwszej instancji dla uzasadnienia szczególnie uzasadnionego wypadku z art. 102 kpc są przekonujące w okolicznościach niniejszej sprawy. Stosowania w/w przepisu należy do dyskrecyjnej władzy sędziowskiej i tylko rażące naruszenie reguły mogłoby skutkować podważeniem zasadności jego zastosowania. Taka zaś sytuacja w niniejszej sprawie nie zachodzi.

Orzeczono na zasadzie art. 397 § 2 i i 385 kpc.